

Bryssel, 27. helmikuuta 2026
(OR. en)

6849/26
ADD 3

Toimielinten välinen asia:
2026/0059 (COD)

COPEN 65
DROIPEN 40
COARM 28
ENFOPOL 74
JAI 261
CODEC 343

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	27. helmikuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	SWD(2026) 103 final
Asia:	KOMISSIION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA [...] Oheisasiakirja Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ampuma-aseiden laittoman kaupan ja muiden ampuma-aseisiin liittyvien rikosten torjunnasta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1260 muuttamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2026) 103 final.

Liite: SWD(2026) 103 final

Bryssel 26.2.2026
SWD(2026) 103 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA
TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

[...]

Oheisasiakirja

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi
ampuma-aseiden laittoman kaupan ja muiden ampuma-aseisiin liittyvien rikosten
torjunnasta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1260
muuttamisesta

{COM(2026) 102 final} - {SEC(2026) 102 final} - {SWD(2026) 102 final}

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä

Vaikutustenarviointi ehdotuksesta direktiiviksi ampuma-aseiden laittoman kaupan ja muiden ampuma-aseisiin liittyvien rikosten torjunnasta

A. Toimenpiteen tarve

Miksi? Mihin ongelmaan puututaan?

Yleinen ongelma EU:ssa on se, että **ampuma-aseisiin liittyvä väkivalta uhkaa unionin kansalaisten turvallisuutta**. Ampuma-aseisiin liittyvien tai ampuma-aseiden avulla tehtyjen rikosten määrä on edelleen suuri ja monin paikoin kasvussa EU:ssa. Tämä ongelma on suoraan kytköksissä **laittomien ampuma-aseiden suureen saatavuuteen unionin alueella**, vaikka ilmiötä on mahdotonta kvantifioida tarkasti **yhdenmukaistettujen tietojen puutteen** vuoksi. Laittomien ampuma-aseiden saatavuuden odotetaan edelleen lisääntyvän, kun Ukrainan konflikti päättyy tai vakautuu.

Tällaisia rikoksia koskeva rikosoikeudellinen kehys on EU:n tasolla **pirstaloitunut**. Jäsenvaltiot soveltavat ampuma-aseisiin liittyviin rikoksiin erilaisia määritelmiä ja seuraamuksia. Nämä jäsenvaltioiden väliset sääntelyerot **haittaavat rajatylittävää yhteistyötä** ja vaikeuttavat ampuma-aseisiin liittyvien rikosten tutkintaa ja syytteenpanoa. Lisäksi **seuraamusten tasot eivät ole riittävän vaikuttavia eivätkä varoittavia** kaikissa jäsenvaltioissa. Nämä ongelmat ovat voimistumassa **uusien teknologioiden**, kuten 3D-tulostuksen, myötä, koska tällaiset teknologiat lisäävät yksityisesti valmistettujen ampuma-aseiden saatavuutta.

Mitä toimenpiteellä on tarkoitus saada aikaan?

Yleisenä tavoitteena on **parantaa unionin kansalaisten suojelua laittomien ampuma-aseiden aiheuttamalta uhalta**. Painopisteeksi tulisi asettaa kansalaisten turvallisuuden lisääminen ja ampuma-aseisiin liittyvien rikosten vähentäminen.

Tämän yleistavoitteen saavuttamiseksi aloitteessa asetetaan seuraavat neljä **erityistavoitetta**:

- helpotetaan ampuma-aseisiin liittyvien rikosten tutkintaa ja syytteenpanoa
- varmistetaan tulevaisuuden vaatimukset huomioiva lainvalvonta ampuma-aseisiin liittyvien rikosten alalla
- varmistetaan tehokkaat, varoittavat ja oikeasuhteiset seuraamusten tyypit ja tasot ampuma-aseisiin liittyvien rikosten alalla
- parannetaan lainvalvonta- ja oikeusyhteistyötä ja yhdenmukaistetaan ampuma-aseisiin liittyviä rikoksia koskevaa tiedonkeruuta.

Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla?

Unionin tason toimet tarjoavat selvää lisäarvoa ampuma-aseisiin liittyvien rikosten torjunnassa verrattuna siihen, mitä jäsenvaltiot voivat saavuttaa yksin, koska tällaisille rikoksille on tyypillistä rajatylittävä ulottuvuus. Oikeudellisten määritelmien yhdenmukaistaminen, seuraamustasojen lähentäminen ja välineiden ja velvoitteiden vahvistaminen jäsenvaltioiden väliselle rajatylittävälle yhteistyölle unionin tasolla auttaa luomaan yhdenmukaisemmat puitteet ja varmistaa yhdenmukaistetun vähimmäissuojan ampuma-aseisiin liittyviä rikoksia vastaan. Tämä helpottaa rajatylittävää yhteistyötä ja parantaa tutkintaa ja syytteenpanoa. Lisäksi se varmistaa tulevaisuuden vaatimukset huomioivan valvonnan ottamalla huomioon myös uudet teknologiat.

Unionin tason toimet hyödyttävät myös muita EU:n politiikkatavoitteita, koska ampuma-aseisiin liittyvät rikokset liittyvät usein myös muun tyyppisiin rikoksiin, kuten rahanpesuun,

terrorismin, huumekauppaan, väkivaltarikoksiin, väärentämiseen tai muihin järjestäytyneen rikollisuuden muotoihin, joiden torjumiseksi EU on viime vuosina antanut useita säädöksiä. Tehokkaampi lainsäädäntö auttaisi kehittämään vaikuttavia lainvalvontastrategioita ja parantaisi yleisesti unionin kansalaisten turvallisuutta.

B. Ratkaisut

Mitä lainsäädännöllisiä ja muita toimenpidevaihtoehtoja on harkittu? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Miksi?

Vaikutustenarvioinnissa arvioitiin neljää toimintavaihtoehtoa:

- **Vaihtoehto 1** koostuu **joukosta muita kuin lainsäädännöllisiä toimenpiteitä**, joilla pyritään selkeyttämään nykyistä oikeudellista kehystä ja valvomaan sääntöjen soveltamista jäsenvaltioissa. Niillä pyritään myös tukemaan jäsenvaltioiden välillä ja EU:n virastojen kanssa tehtävää rajatylittävää yhteistyötä. Toimenpiteissä keskitytään suosituksiin, jotka koskevat erityisesti uusia teknologioita, kuten 3D-tulostusta, sekä takavarikoituja ampuma-aseita koskevan vähimmäistietoaineiston käyttöönottoa jäsenvaltioissa.
- **Vaihtoehdossa 2** säädetään **lainsäädäntötoimista**, joiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa **tärkeimpien ampuma-aserikosten** (laiton kauppa, laitton valmistus, merkintöjen laitton muuttaminen ja ampuma-aseiden laitton hallussapito) kriminalisoiminen yhtenäistämällä määritelmät ja vahvistamalla enimmäisseuraamusten vähimmäistasot. Lainsäädännön tavoitteena on parantaa ampuma-aseisiin liittyvien rikosten tutkintaa ja syytteenpanoa ja niistä tuomitsemista. Yhdenmukaistettu kehys helpottaa rajatylittävää yhteistyötä. Myös tässä vaihtoehdossa lainsäädännön painopisteenä ovat uudet teknologiat, jotta lainvalvontaviranomaiset voivat puuttua uhkiin ennakoivasti eivätkä pelkästään reaktiivisesti. Lisäksi lainsäädäntötoimiin sisältyy velvoite ottaa käyttöön takavarikoituja ampuma-aseita koskeva yhdenmukaistettu vähimmäistietoaineisto ja toimittaa takavarikointitiedot Euroopan ampuma-aseiden tietokeskukselle. Vaihtoehdossa jäsenvaltiot veloitetaan myös keräämään tietoja ampuma-aseiden laittomasta kaupasta ja ilmoittamaan ne komissiolle viiden vuoden kuluttua direktiivin täytäntöönpanosta direktiivin arviointia varten. Lainsäädäntötoimiin sisältyy myös erityinen velvoite, jonka mukaan jäsenvaltioiden on perustettava ampuma-aseita koskeva kansallinen yhteyspiste rajatylittävän yhteistyön parantamiseksi edelleen.
- **Vaihtoehdossa 3** yhdistetään **lainsäädäntötoimia ja muita kuin lainsäädäntötoimia**. Pohjimmiltaan se käsittäisi kaikki vaihtoehdossa 2 kuvatut lainsäädäntötoimet, mutta siinä selvennettäisiin muiden ampuma-aseisiin liittyvien rikosten suhdetta tärkeimpiin ampuma-aserikoksiin. Lisäksi lainsäädäntötoimien täytäntöönpanoa tuettaisiin muilla kuin lainsäädännöllisillä toimenpiteillä. Niissä keskityttäisiin uusista teknologioista saatujen kokemusten vaihtamiseen ja näihin uusiin teknologioihin liittyvien piirustusten yhteisen testauksen helpottamiseen. Tässä vaihtoehdossa myös helpotettaisiin oikeusviranomaisten välistä yhteistyötä perustamalla fokusryhmä tietojenvaihtoa varten.
- **Vaihtoehto 4** perustuu vaihtoehdossa 3 kuvattuihin toimenpiteisiin mutta laajentaa niiden soveltamisalaa. **Lainsäädäntötoimet** ulotettaisiin tärkeimpien ampuma-aserikosten lisäksi koskemaan muita **ampuma-aseisiin liittyviä rikoksia**, kuten deaktivoitujen aseiden laitonta muuntamista uudelleen ampumakelpoisiksi, laitonta välitystoimintaa, asevientikiellon rikkomista sekä kirjanpitoon ja lisensointiin liittyviä väärinkäytöksiä. Lisäksi tässä vaihtoehdossa jäsenvaltiot veloitetaan keräämään tietoja ampuma-aseiden laittomasta kaupasta ja raportoimaan ne komissiolle vuosittain.

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on **vaihtoehto 3**, koska siinä käsitellään kaikkia yksilöityjä ongelmia ja tavoitteita oikeasuhteisella, tehokkaalla tavalla. Vaihtoehtoa 1 ei pidetä riittävän tehokkaana, koska muut kuin lainsäädännölliset toimenpiteet eivät yksin tarjoa riittävää kannustinta merkittävän muutoksen aikaansaamiseksi. Vaihtoehdossa 2 käsitellään kaikkia ongelmia ja tavoitteita, mutta sitä pidetään vähemmän tehokkaana, koska siitä puuttuu täytäntöönpanon edellyttämä lisätuki. Vaihtoehtoa 4 puolestaan pidetään tehokkaana asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, mutta sen täytäntöönpano aiheuttaisi suhteetonta rasisitusta jäsenvaltioille.

Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Sidosryhmillä oli erilaisia näkemyksiä toimintavaihtoehdoista: jotkut asettivat etusijalle muut kuin lainsäädännölliset toimenpiteet ja katsoivat, että ampuma-aseisiin liittyvien rikosten torjunnan olisi edelleen kuuluttava kansalliseen toimivaltaan, kun taas toiset kannattivat lainsäädäntöaloitetta, joka kattaisi laajan joukon ampuma-aseisiin liittyviä rikoksia. Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla voidaan todennäköisesti sovittaa parhaiten yhteen nämä vaihtelevat kannat.

Julkisen kuulemisen perusteella jäsenvaltiot kannattavat yleisesti lainsäädäntöaloitetta, jolla yhdenmukaistettaisiin erilaiset määritelmät sekä kriminalisointeihin 3D-tulostuksessa käytettävien, immateriaalioikeuksilla suojattujen aineistojen (piirustusten) laitton luominen, hallussapito ja levittäminen. Yleisesti ottaen vaikuttaa siltä, että sidosryhmien joukossa lainsäädäntöaloitteen kannatus on suurinta viranomaisten keskuudessa. Monet jäsenvaltiot ehdottivat eri vaihtoehtojen yhdistämistä, erityisesti seuraamusten tyyppien ja tasojen yhdenmukaistamisen osalta.

Aloitteen vastustus oli suurinta unionin ja kolmansien maiden kansalaisten keskuudessa, mutta vastausten analyysi osoittaa, että monet heistä eivät ehkä ole täysin ymmärtäneet aloitteen tavoitteita: useat kansalaiset kritisoivat aloitetta todeten, että EU:n ei pitäisi kohdistaa toimiaan lainkuuliaisiiin kansalaisiin eikä laillisiin omistajiin vaan keskittyä tehostamaan lainvalvontatoimia ja suunnata toimet laittomiin markkinoihin. Nämä molemmat kuitenkin ovat nimenomaisesti tämän aloitteen tavoitteita.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?

Parhaaksi arvioitu toimintavaihtoehto poistaisi jäsenvaltioiden rikosoikeudellisten kehysten väliset eroavaisuudet yhdenmukaistamalla unionin tasolla eri ampuma-aseisiin liittyviin rikoksiin sovellettavat määritelmät ja enimmäisseuraamusten vähimmäistasot. Lisäksi se estäisi rikosentekijöitä hyödyntämästä sääntelyn puutteita ja aukkoja toiminnassaan. Rikosoikeudellisen kehysten yhdenmukaistaminen parantaisi myös jäsenvaltioiden välillä tehtävää rajatylittävää yhteistyötä ja helpottaisi kansallisten viranomaisten tutkinta- ja syytetoimia näiden rikosten osalta.

Parhaaksi arvioidussa vaihtoehdossa vahvistettaisiin myös takavarikoituja aseita koskeva vähimmäistietoaineisto ja edellytettäisiin näiden tietojen jakamista Europolin puitteissa toimivalle Euroopan ampuma-aseiden tietokeskukselle, mikä parantaisi tietojen saatavuutta ja laatua ja siten myös uhkien analysointia ja tutkintatoimia. Tämä puolestaan helpottaisi rajatylittävää yhteistyötä ja ohjaisi tulevia politiikkatoimia. Lisäksi parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla puututtaisiin yksittäisesti valmistettujen ampuma-aseiden kasvavaan uhkaan, joka johtuu siitä, että tällaisia aseita on vaikeampi jäljittää ja helppo valmistaa seuraamalla verkossa saatavilla olevia ohjeita.

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto auttaisi vähentämään liikkeessä olevien laittomien ampuma-aseiden suurta määrää ja parantaisi suoraan unionin kansalaisten turvallisuutta.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto tehostaisi tutkintaa ja laajentaisi ampuma-aseisiin ja olennaisiin osiin liittyvien rikosten soveltamisalaa. Tähän liittyvät kustannukset aiheutuisivat siitä, että jäsenvaltioissa tarvitaan lisähenkilöstöä ampuma-aseisiin liittyvien rikosten tutkinta- ja syytetoimien mahdollisen lisääntymisen vuoksi. Näiden kustannusten on arvioitu olevan yhteensä 4 069 175 euroa vuodessa kaikissa jäsenvaltioissa vähintään viiden ensimmäisen vuoden aikana.

Jäsenvaltioiden rikosteknisten yksiköiden hallintomenojen odotetaan kasvavan suhteessa takavarikoitujen ampuma-aseiden määrään. Ballistisiin raporteihin liittyvien hallintomenojen on arvioitu olevan 574 564 euroa vuodessa kaikissa 27 jäsenvaltiossa, minkä lisäksi digitaalisiin piirustuksiin liittyvistä ballistisista raporteista odotetaan aiheutuvan 332 107 euron kustannukset vuodessa.

Lisäksi ampuma-aseita koskevien kansallisten yhteyspisteiden perustamisesta ja kehittämisestä aiheutuvien hallintomenojen on arvioitu olevan 12 070 917 euroa kaikissa 27 jäsenvaltiossa, ja kansallisten tietokantojen sisältämien ampuma-asetietojen yhdenmukaistamisesta odotetaan aiheutuvan 10 800 000 euron kustannukset kaikissa 27 jäsenvaltiossa.

Ampuma-aseisiin liittyviä rikoksia koskevan EU:n sääntelykehyksen yhdenmukaistaminen auttaa vähentämään ampuma-aseisiin liittyvän väkivallan taloudellisia kustannuksia unionissa. Vaikka ampuma-aseisiin liittyvän väkivallan taloudellisista kustannuksista EU:ssa ei ole tehty kattavaa tutkimusta, EU:n rahoittaman INSIGHT-hankkeen ja Ruotsissa sattuneen yksittäisen ampumavälikohtauksen kustannuksia selvittäneen tutkimuksen analyysien perusteella on arvioitu, että ampumavälikohtauksista aiheutui Ruotsille vuoden 2024 alkupuoliskolla kustannuksia noin 120–140 miljoonaa euroa. Tämä luku on puhtaasti teoreettinen, koska se perustuu oletamaan, että yksittäisen ampumavälikohtauksen kustannukset voidaan ekstrapoloida kattamaan kaikki Ruotsissa vuoden 2024 alkupuoliskolla sattuneet ampumatapaukset. Se osoittaa kuitenkin, että vaikka ampuma-aseisiin liittyvän väkivallan kustannuksia on vaikea arvioida, nämä kustannukset eivät ole vähäpätöisiä.

Mitkä ovat vaikutukset yrityksiin, mukaan lukien pk- ja mikroyritykset?

Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla ei olisi kielteisiä vaikutuksia laillisiin markkinoihin. Se hyödyttäisi yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, suojelemalla niitä laittoman toiminnan aiheuttamalta vilpilliseltä kilpailulta, joka vaikuttaa kielteisesti koko alan maineeseen ja johtaa voittojen menetykseen.

Digitaalisten ja paperisten piirustusten laitton tuotanto, hallussapito ja levittäminen ampuma-aseiden tai olennaisten osien valmistusta varten kriminalisoitaisiin, mikä auttaisi suojelemaan laillisten yritysten malleihin tai innovaatioihin liittyviä immateriaalioikeuksia.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?

Ampuma-aserikosten tutkinta- ja syytetoimien edellyttämän jäsenvaltioiden lisähenkilöstön vuotuisten kustannusten sekä rikosteknisten yksiköiden lisähallintomenojen on arvioitu olevan yhteensä noin 135 000 000 euroa kaikissa jäsenvaltioissa viiden ensimmäisen vuoden aikana.

Lisäksi täysin toimintakykyisten ampuma-aseita koskevien kansallisten yhteyspisteiden perustamisesta ja kehittämisestä sekä kansallisissa tietokannoissa olevien ampuma-asetietojen yhdenmukaistamisesta aiheutuu kertaluonteisia kustannuksia, joiden arvioidaan olevan 22 870 917 euroa kaikissa 27 jäsenvaltiossa.

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto sisältää toimenpiteitä, joilla otetaan käyttöön takavarikoituja ampuma-aseita koskeva yhdenmukaistettu vähimmäistietoaineisto. Tämä edellyttää, että jotkin jäsenvaltiot joutuisivat järjestämään tietokantansa uudelleen yhdenmukaistetun tietoaineiston käyttöönottamiseksi.

Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Aloite auttaa torjumaan myös muun tyyppisiä rikoksia, kuten rahanpesua, terrorismia, huumekauppaa, väkivaltarikoksia, väärentämistä ja muita järjestäytyneen rikollisuuden muotoja, joiden torjumiseksi EU on viime vuosina antanut useita säädöksiä. Koska tällaisiin rikoksiin liittyy usein ampuma-aserikoksia, tehokkaampi lainsäädäntö auttaisi kehittämään vaikuttavia lainvalvontastrategioita ja parantaisi yleisesti unionin kansalaisten turvallisuutta.

Aloite vaikuttaa erityisesti nuoriin kansalaisiin, koska laittomat ampuma-aseet pahentavat huolestuttavaa ilmiötä, jossa nuoria eurooppalaisia värvätään mukaan rikolliseen toimintaan ja jossa nuoret itse joutuvat ampuma-aseväkivallan uhreiksi.

D. Jatkotoimet

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Viiden vuoden kuluttua direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, jotta voidaan ottaa huomioon täytäntöönpanoon ja tiedonkeruuseen tarvittava aika.